

ELTE MOMÉ ÁLLAMVIZSGA TÉTELEK

FILMELMÉLET

1. Soroljon fel két-három olyan problémát, melyek meghatározzák az első filmelméletinek tekinthető írásokat!
2. Francia és közép-európai avantgárd filmelmélet a húszas-harmincas években. A fotogénia, a ritmus fogalmai.
3. Francia és közép-európai avantgárd filmelmélet a húszas-harmincas években. Képzőművészet és film kapcsolata.
4. A filmnyelv kérdése. Áttekintés a formanyelvi iskola, Hugo Münsterberg, Rudolf Arnheim pszichológiai és esztétikai megközelítése szempontjából.
5. A filmnyelv kérdése. Áttekintés a formanyelvi iskola, Balázs Béla szempontjából.
6. Montázselméletek és -viták a húszas-harmincas években Szovjet Oroszországban.
7. Milyen változások előlegezik meg a filmtörténetben a klasszikus realista filmelméleteket, s melyek azok a legfontosabb gondolatok, amik megkülönböztetik a realista megközelítést a formanyelvi megközelítéstől.
8. Szerzői elmélet. Jean Mitry. Filmológia.
9. A filmnyelv kérdése. Áttekintés Christian Metz szempontjából.
10. Hogyan jön létre a pszichoanalitikus megközelítés a filmelméletben és hogyan épül rá a feminizmus?

FILMTÖRTÉNET

1. A film technikai előzményei, a korai némafilm, a klasszikus elbeszélés kialakulása.
2. A klasszikus némafilm – orosz, német, francia film a húszas években.
3. Hangosfilmváltás, realista tendenciák a harmincas-negyvenes években.
4. A diktatúrák és a film kapcsolata, az olasz neorealizmus.
5. A modern film előzményei az ötvenes években.
6. A modern film a hatvanas években.
7. Az újhullámok Kelet-Európában.
8. Egy nagy szerző (Bergman, Antonioni, Fellini, Bresson, Godard, Truffaut, Fassbinder, Jancsó, Tarkovszkij) munkásságának elemzése.
9. Az európai film a hetvenes évektől napjainkig.
10. A magyar film a háború előtt.
11. A negyvenes és az ötvenes évek magyar filmje.
12. A modern magyar film a hatvanas-hetvenes években.

MÉDIAELMÉLET

1. Mitől függ egy társadalom média intézményrendszerének szerkezete? Ismertessen legalább három médiamodellt, amely különféle berendezkedésű társadalmakban megvalósulhat (média célja, szerepe, hozzáférés, tulajdon, újságírók működése, stb.)

- Bajomi-Lázár Péter (2006): *Média és társadalom*. Antenna könyvek 7-89. o.
- Denis McQuail (2003): *A tömegkommunikáció elmélete*. Osiris 129-146. o.

2. Jellemezze az ún. „média-pesszimisták” álláspontját! Fejtse ki röviden, mi jellemzi ezt a szemléletet, a hatáskutatás mely nagy paradigmájára támaszkodik! Ismertesse Bourdieu a televízióról vallott nézeteinek a lényegét, majd tegyen kísérletet főbb tézisei megcáfolására!

- Bajomi-Lázár Péter A médiapesszimisták ÉS 48.évf. 48sz.
<http://www.es.hu/pd/display.asp?channel=PUBLICISZTIKA0448&article=2004-1129-1824-37XIKT>
- Pierre Bourdieu (2001): Előadások a televízióról. Osiris 9-99. o.
- Pekár Tamás: A láthatatlan struktúra hatásai a kulturális mezőre. Pierre Bourdieu gondolatai a médiáról
- <http://jesz.ajk.elte.hu/pekar9.html>

3. Ismertesse, hogy a média hosszú távú hatásainak kutatása miben tér el a rövid távú hatások kutatásától! Állapítsa meg, hová sorolhatók a kultivációs kutatások! Mutassa be Gerbner vizsgálódásait az amerikai televízió tartalmára és a nézők világlképére vonatkozóan, majd a kultivációs kutatás lehetséges kritikáját!

- Bajomi-Lázár Péter (2006): *Média és társadalom*. Antenna könyvek, 113-144. o.
- Denis McQuail (2003): *A tömegkommunikáció elmélete*. Osiris 356-407. o.
- Gerbner, George (2000) *A média rejtett üzenete*. Budapest: Osiris/MTA- ELTE Kommunikációelméleti Kutatócsoport.

4. Hogyan változik meg a társadalmi nyilvánosság az elektronikus média megjelenésének következtében? Ismertesse vázlatosan Habermas és Meyrowitz álláspontját a mediatisált nyilvánossággal kapcsolatban! Hogyan közvetít a televízió a köz- és a magánszféra között? Mi jellemezheti az internetet, mint a társadalmi nyilvánosság terét?

- Heller, M. (2001) Új kommunikációs helyzetek és szükségletek: a hierarchikus nyilvánosság kialakulása. In *Mobil információs társadalom*, Budapest: MTA Filozófiai Kutatóintézete.
- Denis McQuail *A tömegkommunikáció elmélete* Osiris 2003 129-146.
- Zizi Papacharisi (2003): *A virtuális szféra*. In.: *Médiakutató* 2003. tavasz
- http://www.mediakutato.hu/cikk/2003_01_tavasz/07_virtualis_szfera/01.html

5. Mit jelent a „tömeges szubjektív nyilvánosság” fogalma (Warner)? Mi jellemzi a bulvár jellemző szövegtípusai által létrehozott nyilvánosságot? Fejtse ki azok álláspontját, akik a nyilvánosság beszűkülését, illetve azokét, akik a nyilvánosság gazdagodását látják bennük! Vizsgálja meg a talk-show-k által megjelenített nyilvánosságot!

- Császi Lajos (2003b) *A média tabloidizációja és a nyilvánosság átalakulása*. Politikatudományi Szemle, 2. sz.
- Jenei Ágnes (2005) : *Kereskedelmi televízió és demokrácia*. In.: *Médiakutató, ősz*
http://www.mediakutato.hu/cikk/2005_03_osz/01_kereskedelmi
- Jenei Ágnes (2008): *Tárguló televízió*. Antenna könyvek 23-70.

6. Jellemezze a média hatás és befogadás kutatás paradigmáinak meghatározó elméleteit. Ismertesse részletesen a napirendkijelölő elméletet! Ki tematizálhatja a közbeszédet?

- Bajomi-Lázár Péter (2005): *Manipulál-e a média?* In.: *Médiakutató*, 2005 tavasz
- http://www.mediakutato.hu/cikk/2006_02_nyar/04_manipulal-e_a_media

- Bajomi-Lázár Péter Média és társadalom Antenna könyvek, 2006 113-144
- McQuail, D. (2003) A tömegkommunikáció elmélete. Budapest: Osiris. 356-407
- Bajomi-Lázár Péter (2006): A politika mediatizálódása és a média politizálódása In.: Médiakutató, 2006 nyár
- http://www.mediakutato.hu/cikk/2005_01_tavasz/03_politika_mediatizalodasa

7. A médiakutatás mely irányzatában kulcsfontosságú a poliszémia fogalma? Ismertesse Hallnak e fogalomra épülő elméletét, majd idézze fel röviden Morley empirikus kutatásait! Mennyiben sikerült igazolni Morley kutatásainak az elmélet téziseit?

- Belinszky Eszter (2000):Kritikai kultúrakutatás a médiaelemzés gyakorlatában
- Médiakutató 1 szám.
http://www.mediakutato.hu/cikk/2000_01_osz/06_a_kritikai_kulturakutatas_a_mediaelemzes_gyakorlataban/01.html
- Bajomi-Lázár Péter (2005): Manipulál-e a média? In.: Médiakutató, 2005 tavasz
- http://www.mediakutato.hu/cikk/2006_02_nyar/04_manipulal-e_a_media

8. Ismertesse a morális pánik jelenségét! Mutassa be a médiaerőszak eltérő értelmezési lehetőségeit! Tekintható-e morális tanmesének egy krimi?

- Kitzinger Dávid : A morális pánik elmélete . *Replika*, 40 sz.
- <http://www.c3.hu/scripta/scripta0/replika/honlap/40/03kitz.htm>
- Császi Lajos: A tévéerőszak és morális pánik Új Mandátum 2003. 68-181. o.
- elérhető: http://www.csaszilajos.hu/Site/Konyveim_internetes_elerhetosegei.html elektronikus oldalak : 58-173.o
- Stachó László, Molnár Bálint: Médiaerőszak (2003): Tények és mítoszok. Négy évtized a pszichológia és a médiakutatás tükrében. In.*Médiakutató*. 2003. tél 23–55. o.
- http://www.mediakutato.hu/cikk/2003_04_tel/02_mediaeroszak/

9. Mit ért Dayan és Katz a „médiaesemények” fogalma alatt? Milyen ünnepi, illetve hétköznapi értelemben lehet a „média rítusai”-ról beszélni? Tekintható-e a médiabotrány a média egyik rítusának, és miben különbözik Dayan és Katz „médiaeseményei”-től? Mi volna e megközelítés szerint a médiabotrány társadalmi szerepe?

- Császi Lajos (2002): A média rítusai: Ceremóniák és tabloidok In. *A média rítusai* Osiris, MTA-ELTE 2002 9-19. o., 86-138. o.
- elérhető: http://www.csaszilajos.hu/Site/Konyveim_internetes_elerhetosegei.html
- elektronikus oldalak: 5-15. o. és 100-128. o

10. Mi jellemezte a hagyományos, európai közszolgálati médiát? Miért beszélnek ma a hagyományos közszolgálati média válságáról? Melyek a tabloidizáció vagy bulvárosodás jegyei? Jellemezze a „neotelevízió” fogalmát! Tekintható-e, és ha igen, milyen értelemben tekinthető a televízió megújulásának?

- Jenei Ágnes (2008) : *Tárguló televízió*. Antenna könyvek 23-70. o.
- Császi Lajos (2002): A média rítusai. Osiris, MTA-ELTE 86-138. o.
- Császi L. (2003b) A média tabloidizációja és a nyilvánosság átalakulása. Politikatudományi Szemle, 2. sz.
- McQuail, D. (2003) A tömegkommunikáció elmélete. Budapest: Osiris. 99-100. o.
- Neotelevízió: válság vagy megújulás? Császi Lajossal és Síklaki Istvánnal Jenei Ágnes beszélget. Médiakutató, 2006/tavasz.
- http://www.mediakutato.hu/cikk/2006_01_tavasz/03_neotelevizio/01.html?q=neotelev%EDzi%F3#neotelev%EDzi%F3

11. Milyen szempontokat kell figyelembe vennünk a későmodern médiakörnyezet tanulmányozásához?

Mi jellemzi a média intézményeit, tartalmait, a befogadás módjait, a média és a valóság viszonyát?

- Myat Kornél (2010): Médiaelmélet és a későmodern médiakörnyezet. In.: MédiaKutató, 2010 nyár
- http://www.mediakutato.hu/cikk/2010_02_nyar/04_mediaelmelet
- Csígyó Péter (2005): Közéleti diskurzusok és identitások a népszerű média terében. Miért nincs hatásuk a kereskedelmi híradóknak? In.: MédiaKutató, 2005 tél
- http://mediakutato.hu/cikk/2005_04_tel/02_kozeleti/04.html
- Császi Lajos (2008): MédiaKutatás a kulturális fordulat után. In.: MédiaKutató, 2008, ősz
- http://mediakutato.hu/cikk/2008_03_osz/07_mediakutatas_forradalom

12. Sorozatok – média műfajelmélet. Mi jellemzi a média sorozatműsorait?

- Gayer Zoltán (2005): A befogadás útjain. In. MédiaKutató 2005 tél
- http://www.mediakutato.hu/cikk/2005_04_tel/05_a_befogadas/01.html
- Propp, V. J. (1975) *A mese morfológiája*. Budapest: Gondolat.
- Antalóczy Tímea (2001) A szappanoperák genezise és analízise I., *MédiaKutató*, nyár.
- http://www.mediakutato.hu/cikk/2001_02_nyar/04_szappanoperak_genezise

13. A hírközlési gyakorlat változása az online média hatására: az intézményesült internetes újságírás és az informális online hírhálózatok (főként weblogok, blogaggregátok) működésének jellegzetességei

- Bajomi-Lázár Péter (2009): Hírközlés tegnap és ma. In. MédiaKutató 2009. ősz
- http://www.mediakutato.hu/cikk/2009_03_osz/10_hirkozles/01.html
- Deuze, Mark (2003): A web és a webes újságírás típusai. *MédiaKutató*, ősz, 57–79.
- http://www.mediakutato.hu/cikk/2003_03_osz/04_webes_ujsagiras/01.html
- Bodoky Tamás (2008): Támad a civilmédia: minden ötödik Index-olvasó blogol. *MédiaKutató*, nyár, 57–69.
- http://www.mediakutato.hu/cikk/2008_02_nyar/06_civilmedia_index_blog
- *Bodoky Tamás (2007): „Nincs tévém, nem olvasok papírújságot”* In. MédiaKutató 2007. nyár
- http://www.mediakutato.hu/cikk/2007_02_nyar/06_nincs_tevem/01.html
- *Bodoky Tamás (2005) A hírportál mint tömegmédiium (1/8)* In. MédiaKutató 2005. nyár
- http://www.mediakutato.hu/cikk/2005_02_nyar/05_hirportal
- DAVID DOMINGO & ARH EINONEN (2008): Weblogs and Journalism - A Typology to Explore the Blurring Boundaries, In: *Nordicom Review*, 29 (2008) 1, pp. 3-15
- <http://jclass.umd.edu/classes/jour698m/domingoblogs.pdf>

Ajánlott irodalmak:

Internet és participatív kultúra

Jenkins, Henry: *Convergence Culture*. New York University Press, 2006.

Jenkins, Henry (ed.): *Confronting the Challenges of Participatory Culture: Media Education for the 21st Century*. MacArthur Foundation. 2006.

https://mitpress.mit.edu/sites/default/files/titles/free_download/9780262513623_Confronting_the_Challenges.pdf

MédiaKutatás

Stokes, J. 2008. *A média és kultúrakutatás gyakorlata*. Budapest-Pécs: Gondolat – PTE

Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, 68-79. o.

<http://www.gondolatkiado.hu/pages/file/stokes05.15.pdf>